

Posudek vedoucího rigorózní - licenciátní práce

Katedra dogmatické a fundamentální teologie

KTF UK v Praze

květen 2012

MGR. PAVEL FRÝVALDSKÝ

Základní přístupy a linie v christologickém díle

Josefa Ratzingera . Benedikta XIV.

Přeložená rigorózní – licenciátní práce má celkem 101 započítatelných stran, pročež můžeme konstatovat, že z hlediska svého rozsahu plně vyhovuje kritériím kladeným na tento druh kvalifikačního elaborátu. Na rozsahu práce ovšem naše hodnocení závisí pouze sekundárně, protože základním kritériem je kvalita předloženého díla.

Práce je rozvržena vcelku logicky do úvodu, tří kapitol a závěru. V introdukci nás autor seznamuje s motivy volby daného tématu, se stavem jeho recepce a zpracování v českém prostředí, s aplikovanou metodou a hlavně s rozvržením témat do jednotlivých kapitol. Již na tomto místě lze konstatovat, že kolega Frývaldský směle uniká pokušení popisnosti, identifikuje velmi dobře klíčové body a uspořádává práci tematicky, takže je pro čtenáře obohacující, dobře čtivá, prostě a dobře zajímavá a přínosná. Konstatované souvisí jednoznačně s tím, že kolega Frývaldský výtečně zvládnul christologii a soteriologii, v níž se pohybuje poměrně zralým způsobem. S radostí konstatuji, že oproti diplomové práci, která byla každopádně výborná, se v nynějším elaborátu projevuje velký pokrok směrem k teologické zralosti.

První kapitola velmi přehledně a přesvědčivě informuje o životních osudech a také díle J. Ratzingera – Benedikta XVI. Hermeneuticky je správné,

že Frývaldský odlišuje oba právě zmíněné subjekty, ale zásadně je neodděluje. Ono je totiž něco jiného tvořit jako teolog působící na fakultě, pak vystupovat v roli prefekta Kongregace pro nauku víry a následně převzít úlohu Kristova náměstka. Naše myšlení je podmíněno sítí vztahů a také situacemi, v nichž se vyskytujeme, protože dané záležitosti výrazně poznamenávají zorné úhly a zacílení naší reflexe. Na druhé straně je v tom všem patrná také myšlenková kontinuita, kterou Frývaldský pěkně vystihuje. V rámci této kapitoly autor posuzované práce jasně vymezuje spisy, které představují pro jeho vlastní analytickou reflexi pramenný materiál. Následně prokazuje nevšední přehled o druhotné literatuře, která se zabývá daným tématem. Je určitě chvályhodné, že náš autor prokazuje, že s velkou lehkostí pracuje nejenom s německou, ale také s anglickou teologickou literaturou. V budoucnosti jistě obohatí svůj registr i románské jazyky.

Druhá kapitola je věnována prezentaci metodologii, která je pro Ratzingerovu christologickou reflexi určující. Frývaldský upozorňuje správně na inspirační zdroje, jimž jsou v Ratzingerově případě zejména Guardini a Balthasar. Odlišnost tkví v tom, že Ratzinger mnohem více než výše zmínění zohledňuje přínosy současné exegeze a biblické teologie. Frývaldský přesvědčivě a věcně informuje o problematice Ratzingerova přístupu k otázce poměru mezi historickým Ježíšem a Kristem víry. Jistě nikoho nepřekvapí, že Ratzinger zde vidí soulad, ba totožnost. S tím je spjata také otázka pojmání zjevení, které se podle Ratzingera nesmí ploše identifikovat s psaným slovem Písma. Dle mého mínění právě zde leží základní emanační čára mezi teologií katolickou a teologií protestantského ražení. Není náhodné, že právě toto první téma druhé kapitoly je zřejmě nejrozsáhlejší partií celé rigorózní práce. Následuje analýza tematiky „Ježíš jako nový Mojžíš“, tedy zkoumání poměru mezi Ježíšem a judaismem jeho doby, což je vzhledem k myšlenkovému proudu „*Third Quest*“ velmi aktuální tematika. Třetí partie druhé kapitoly pojednává o poměru mezi vztahem víry a rozumu, zjevení a filosofie.

Na tomto dobře připraveném základě pak kolega Frývaldský přistupuje k věcné prezentaci toho skutečně podstatného ve vlastním christologickém diskursu J. Ratzingera. Je vskutku potěšitelné, že náš autor se dokáže zahledět do spisů svého obdivovaného mistra také s uctívou kritičností, jak o tom svědčí pasáž věnovaná tomu, jak se Ratzinger staví k problematice Ježíšova vědomí a vědění (srov. s. 73nn.). Zároveň je povzbudivé, že podle Frývaldského Ratzinger patří mezi teology, kteří odmítají hovořit o Ježíšově víře, a zároveň neaplikují na Ježíšovo lidské poznání v době jeho pozemského putování klasickou scholastickou kategorii blaženého patření.

V další partiích třetí kapitoly jsme informováni o Ratzingerově pojetí tajemství Ježíšova života a také se základními nástiny některých esenciálních soteriologických témat. Možná by bylo vhodné konstatovat, že Ratzinger určitě nevypracovává nějakou systematicky kompletní soteriologii, i když jeho christologie v zejména v posledních letech směřuje k určitému završení, jež lze vnímat jako úsilí o její kompletování.

Závěr opět přesvědčivě shrnuje dosažené výsledky.

Celkové hodnocení je velmi pozitivní. Kvalita myšlení, schopnost identifikovat uzlové body Ratzingerova myšlení, přesvědčivá a dokumentovaná prezentace, to všechno jasně svědčí o schopnostech kolegy Frývaldského pracovat vědecky na vysoké úrovni. Pokud by se dalo něco vylepšit, pak bych doporučoval, aby se na některých místech stylistika povznesla na poněkud elegantnější rovinu. To je ale záležitost spíše kosmetická. Osobně se domnívám, že dílo by mělo po drobných úpravách vyjít tiskem, protože se již nyní jedná o nepochybné obohacení naší české christologické tvorby. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení: výborně.

Praha 14. 5. 2012

Prof. C. V. Pospíšil, Th.D.
